

PEDAGOGIA DIFERENCIAL

PROFESSORS: Jaume Sarramona López
José Antonio Jordán Sierra

A.- OBJECTIUS

- a.- Conèixer les diferències individuals i grupals que poden justificar un tractament diferencial des del mòn de l'educació.
- b.- Conèixer les tècniques d'investigació en Pedagogia Diferencial.
- c.- Determinar les normes pedagògiques que s'han d'aplicar en cada cas en funció de les diferències individuals i grupals.
- d.- Analitzar l'aplicació d'aquestes normes en casos reals de la pràctica educativa.

B.- TEMARI

1.- Status epistemològic de la Pedagogia Diferencial.

- 1.1.- La Pedagogia i les Ciències de l'Educació
- 1.2.- L'objecte de la Pedagogia: l'educació com a intervenció
- 1.3.- Pedagogia Diferencial vers Pedagogia General

2.- Diferències individuals i educació

- 2.1.- La polèmica "herència-ambient"
- 2.2.- Teories sobre les diferències individuals
- 2.3.- Tractament pedagògic de la diversitat de necessitats educatives
- 2.4.- Individualització i personalització educatives

3.- Diferències culturals i educació

- 3.1.- La relació "cultura-educació"
- 3.2.- Educació i pluralisme cultural
- 3.3.- Educació multicultural. Situació a Catalunya i a Europa

4.- Diferències socials i educació

- 4.1.- La igualtat d'oportunitats educatives
- 4.2.- La qüestió del fracàs escolar
- 4.3.- L'educació compensatòria
- 4.4.- La inadaptació social. Pedagogia de la delinqüència

5.- Diferències intelectuals i educació

- 5.1.- Teories sobre la intel.ligència
- 5.2.- La millora educativa de la intel.ligència
- 5.3.- Estils cognitius i educació
- 5.4.- L'educació dels sobredotats
- 5.6.- L'escolarització dels alumnes amb necessitats especials

6.- El sexe com a factor diferenciador

- 6.1.- Problemàtica bio-psico-social de les diferències sexuals
- 6.2.- La situació de la dona en el sistema educatiu
- 6.3.- La coeducació i els seus principis

7.- Diversitat lingüística i educació

- 7.1.- Aspectes psico-socials de les situacions bilingües
- 7.2.- Principis pedagògics de l'educació bilingüe
- 7.3.- Modalitats d'escolarització i programes d'educació bilingüe
- 7.4.- Situació actual d'aquesta qüestió a Catalunya i a Espanya

8.- L'edat com a justificació d'una Pedagogia Diferencial

- 8.1.- La Reforma de l'Ensenyament. Anàlisi pedagògic de: l'educació Infantil, Primària, Secundària, Tècnic-Professional, Universitària
- 8.2.- Educació d'adults i permanent
- 8.3.- Pedagogia de la tercera edat

9.- Pedagogia familiar

- 9.1.- Problemàtica actual de la família davant l'educació
- 9.2.- La família com agent socialitzador i educador
- 9.3.- La educació dels pares

10.- L'educació escolar

- 10.1.- L'escola com a institució educativa
- 10.2.- Escola i participació social
- 10.3.- Escola i context social

11.- L'educació no-formal i informal

- 11.1.- Mitjans de comunicació i educació
- 11.2.- Pedagogia de l'oci
- 11.3.- L'àmbit de l'animació sociocultural

C.- METODOLOGIA

- 1.- Explicacions orals del temari a classe
- 2.- Presentació de casos als que es pugui aplicar una normativa pedagògica diferencial
- 3.- Aportació de material escrit sobre investigacions en el terreny de la Pedagogia Diferencial
- 4.- Exposició per part dels alumnes dels treballs més interessants
- 5.- Lectura i anàlisi de texts significatius per aquesta matèria

D.- AVALUACIO

- 1.- Superar dues proves escrites que abastaran el temari del programa.
- 2.- Realització en grup d'un treball teòric-pràctic sobre la matèria.
- 3.- Anàlisi crític individual del text de lectura obligatòria.
- 4.- Assistència i participació activa a les classes.

E.- BIBLIOGRAFIA

- AA.VV.: Condicionamientos sociopolíticos de la educación. Tema 4. Ceac. Barcelona. 1985.
- AA.VV.: Reflexions sobre coeducació. Tema 6. U.A.B. Bellaterra. 1985.
- AA.VV.: 15 personajes en busca de otra escuela. Tema 10 Laia. Barcelona. 1984.
- AA.VV.: Familia y educación. Tema 9. Labor. Barcelona. 1988.
- AA.VV.: L'immersió lingüística a parvulari. Tema 7. Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya. 1989.
- ALONSO TAPIA, J.: ¿Enseñar a pensar?. Perspectivas para la educación compensatoria. Temas 4 y 5. C.N.I.D.E., MEC. Madrid. 1988.
- ARENAS, J.: Catalunya, Escola i Llengua. Tema 7. La llar del llibre. Barcelona. 1987.
- BERNSTEIN, B.: Clases, códigos y control. Vol I. Estudios teóricos para una sociología del lenguaje. Tema 4. Akal. Madrid. 1988.
- BERNSTEIN, B.: Clases, códigos y control. Vol II. Hacia una teoría de las transmisiones educativas. Tema 4. Akal. Madrid. 1989.
- BORDON: "Cuestiones clave de Pedagogía Diferencial". Tema 1. Vol. 40. nº 2. 1988. Monográfico sobre...
- BOURDIEU, P.; PASSERON, J.C.: La reproducción. Temas 4 y 10. Laia. Barcelona. 1977.
- CAMILLERI, C.: Antropología cultural y educación. Tema 3. Unesco. París. 1985.
- CASTILLEJO, J.L.: Pedagogía Tecnológica. Tema 1. Ceac. Barcelona. 1987.
- COHEN, R.: En defensa del aprendizaje precoz. Temas 2 y 5. Planeta. Barcelona. 1983.
- COOMBS, Ph.: La crisis mundial de la educación. Perspectivas actuales. Tema 10. Santillana. Madrid. 1985.
- CUADERNOS DE PEDAGOGIA: Monográfico sobre "Tratamiento pedagógico de la diversidad" nº 157. Tema 2. 1989.
- DEBESSE, M.; MIALARET, G.: La animación sociocultural. Tema 11. Oikos-Tau. Barcelona. 1988.
- EDUCAR: Nº 7 Monográfico sobre "Educació Permanent". Tema 8. 1985.
- EDUCAR: Nº 13 Monográfico sobre "animació sòcio-cultural". Tema 11. 1988.
- EDUCAR: Nº 14-15 Monográfico sobre "Epistemología de l'Educació". Tema 1. 1989.
- ETXEBERRIA, F. (Ed.): El fracaso de la escuela. Temas 4 y 7. Erein Ed. San Sebastian. 1988.
- ETXEBERRIA, F. (Ed.): Pedagogía social y educación no escolar. Tema 11. Servicio Editorial Universidad del País Vasco. S.Sebastian. 1989.
- EVANS, E.D.: Educación infantil temprana. Tendencias actuales. Tema 2. Trillas. México. 1987.
- EYSENCK, H.J.; KAMIN, L.: La confrontación sobre la inteligencia. Tema 2. Pirámide. Madrid. 1983.
- FERMOSO, P.: Educación intercultural: la Europa sin fronteras. Tema 3. Ed. Narcea. Madrid. 1992.
- FERRANDEZ, A.; SARRAMONA, J.: Aspectos diferenciales de la educación. Tema 1. Ceac. Barcelona. 1977.

- FERRER, F.: "El control social del sistema escolar a Catalunya". Ponència presentada al XXIV Congrés de FAPAES, 13-14 d'abril. Tema 10. Lleida. 1991.
- FREEMAN, J.: Los niños superdotados. Tema 5. Santillana, Aula XXI. Madrid. 1988.
- GARCIA CARRASCO, J.: Educación básica de adultos. Tema 8. Ceac. Barcelona. 1990.
- GARCIA HOZ, V.: La práctica de la educación personalizada. Tema 2. Rialp. Madrid. 1988.
- GARCIA, R.; MARINEZ, B.; ORTEGA, P.: Educación compensatoria. Tema 4. Santillana, Aula XXI. Madrid. 1987.
- GARCIA YAGÜE, J. et al.: El niño bien dotado y sus problemas. Tema 5. Colecció Educació Especial. Ciencias de la Educación Preescolar y Especial. Madrid. 1987.
- GARRIDO, V.: Lecturas de pedagogía correccional. Tema 4. Nau Llibres. Valencia. 1987.
- GENOVAR, C.; CASTELLO, A.: Aspectos psicopedagógicos de la excepcionalidad intelectual. Tema 5. Pirámide. Madrid. 1990.
- GOL, J.: Pedagogía global de la familia. Tema 9. Cruilla 2000. Edimustra. Barcelona. 1986.
- HUSEN, T.: La escuela a debate. Tema 10. Narcea. Madrid. 1981.
- HUSEN, T.: Educación multicultural y multilingüe. Tema 3. Narcea. Madrid. 1984.
- ILLICH, I.: La sociedad desescolarizada. Tema 10. Barral Ed. Barcelona. 1974.
- ISAMBERT, A.: Educación de los padres. Tema 9. Planeta. barcelona. 1980.
- JIMENEZ, C.: Cuestiones sobre bases diferenciales de la educación. Tema 1. UNED. Madrid. 1987.
- JORDAN, J.A.: L'Educació multicultural. Tema 3. Ed. CEAC. Barcelona. 1992.
- KAZDIN, A.: Tratamiento de la conducta antisocial en la infancia y la adolescencia. Tema 4. Martínez Roca. Barcelona. 1988.
- LAUTREY, J.: Clase social, medio familiar e inteligencia. Temas 4 y 9. Visor. Madrid. 1985.
- LIEGOIS, J.P.: Gitanos e itinerantes. Informe para una formación intercultural de los enseñantes. Tema 3. Asociación Nacional Presencia Gitana. Madrid. 1987.
- L.O.G.S.E. Ministerio de Educación y Ciencia. 1990. Tema 8.
- MEC-RTV: Educación y medios de comunicación. Tema 11. MEC. Madrid. 1982.
- MIRANDA, A.; SANTAMARIA, M.: Hiperactividad y dificultades del aprendizaje. Análisis y técnicas. Tema 5. Promolibro. Valencia. 1986.
- NICKERSON, R.S. et al.: Enseñar a pensar. Tema 5. Paidòs/Mec. Madrid. 1987.
- OCDE: La educación de lo femenino. Tema 6. Aliorna. Barcelona. 1987.
- PALACIOS, J.: Las ideas de los padres sobre sus hijos. Tema 9. Instituto de Desarrollo Regional. Sevilla. 1988.
- PERRENOUD, P.: La construcción del éxito y del fracaso escolar. Tema 4. Morata. Madrid. 1990.
- PERSPECTIVA ESCOLAR: nº 119. Monográfico sobre "Educació i diversitat". Tema 2. 1987.
- PUIG, G. (coord): Recerca i educació interculturals. Tema 3. Hogar del Libro. Barcelona.
- PUIG, J.M.; TRILLA, J.: Pedagogia de l'oci. Tema 11. Ceac. Barcelona. 1985.
- QUINTANA, J.M. et al.: Fundamentos de la Animación sociocultural. Tema 11. Narcea. Madrid. 1986.
- ROF CARBALLO, J. (Ed.): La familia, diálogo recuperable. Tema 9. Karpos. Madrid. 1976.
- SARRAMONA, J.; MARQUES, S.: ¿Que es la pedagogía? Tema 1. Ceac. Barcelona. 1985.
- SARRAMONA, J. (Ed.): Comunicación y Educación. Tema 11. Ceac, Barcelona. 1988.
- SARRAMONA, J.: Bilingüisme i fracàs escolar. Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya. 1988.
- SARRAMONA, J: Tecnología educativa. Una valoración crítica. Tema 1. Ceac, Barcelona. 1990.

- SARRAMONA, J.: "Escola per i en la democràcia". Ponència presentada a la Jornada de reflexió: Quatre reptes per a la nostra escola. Consell Escolar de Catalunya, 31 pp. (Tema 10).1990.
- SEGURA, M.: Tratamientos eficaces de delincuentes juveniles. Tema 4. Dirección General de Protección Jurídica del Menor. Madrid. 1985.
- SIGUAN, M.; MACKEY, W.F.: Educación y bilingüismo. Tema 7. Santillana/Unesco. Aula XXI. Madrid. 1986.
- SOLER, E. (Dir.): Interculturalismo y educación. Tema 3. Instituto Nacional de Emigración. Madrid. 1986.
- SPRINGER, S.P.; DEUTSCH, G.: Cerebro izquierdo, cerebro derecho. Tema 5. Gedisa, Barcelona. 1984.
- STOCK, C.; McLURE, J.S.: Enseñar a pensar. Tema 5. Martínez Roca, Barcelona. 1986.
- TOURIÑAN, J.M.: Teoría de la educación. La educación como objeto de conocimiento. Tema 1. Anaya, Madrid. 1987.
- TRILLA, J.: La educación fuera de la escuela. Tema 11. Planeta, Barcelona. 1985.
- TRILLA, J.: Ensayos sobre la escuela. Tema 11. Laertes, Barcelona. 1985.
- TRILLA, J.: La educación informal. Tema 11. PPU, Barcelona. 1986.
- VELASQUEZ, M.; LOSCERTALES, F.: Escuela de padres. Tema 9. Ed. Alfar, Sevilla. 1987.
- VERLEE, Ph.: Aprender contodo el cerebro. Tema 5. Martínez Roca, Barcelona. 1986.
- WALLACE, J.: La educación de los niños más capaces. Programas y recursos didácticos de la escuela. Tema 5. Visor, Madrid. 1988.
- WEISBERGER, R.A.: Tendencias actuales de la enseñanza individualizada. Tema 2. Anaya, Madrid. 1980.
- WITKIN, H.: Estilos cognitivos. Tema 5. Pirámide, Madrid. 1985.